

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित
 ग्राहक तक्रार निवारण मंच
 कोल्हापूर परिमंडळ, कोल्हापूर

सं.क्र.का.अ/ग्रातनिमं/कोप/केस क्र. ३१/२०१८-१९/ २०१८

दिनांक: ३०.०८.२०१८

आदेश

आदेश केस क्र. ३१(२०१८-२०१९)

- १) पांढूरंग यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था तारदाळ
- २) अंबाबाई यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था तारदाळ
- ३) भारत सहकारी औद्योगिक सहकारी संस्था तारदाळ

अर्जदार

विरुद्ध

- १) कार्यकारी अभियंता (का) तथा नोडल ऑफीसर,
 महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित,
 मंडल कार्यालय, कोल्हापूर
- २) कार्यकारी अभियंता
 महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित,
 विभागीय कार्यालय, इचलकरंजी
- ३) अतिरिक्त कार्यकारी अभियंता
 म.रा.वि.वि.कं.मर्या.
 उपविभाग इचलकरंजी ग्रामिण

पक्षकार

कोरमः-१. श्री ए.व्ही. देशपांडे, अध्यक्ष

२. श्री. पी.व्ही. खपली, सदस्य सचिव,

३. श्री. पी. एस. पुजारी, ग्राहक सदस्य,

महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियामक आयोग
 (ग्राहक तक्रार निवारण मंच व विद्युत लोकपाल)
 विनियम २००६ मधील ८.२ चे तरतुदीनुसार

न्यायनिर्णय

मी ए.व्ही. देशपांडे अध्यक्ष, ग्राहक तक्रार निवारण मंच. कोल्हापूर, खालीलप्रमाणे निर्णय देत आहे.

प्रस्तुतची तक्रार अर्जदाराने अंतर्गत तक्रार निवारण कक्ष, मंडल कार्यालय, कोल्हापूर येत्या विमुक्त
 १७.०५.२०१८ च्या आदेशाने व्यथीत होऊन, दाखल केलेली आहे.

२०१८

में. पांडूरंग यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था ग्राहक क्र. २५०४८०९६९५१७ तसेच में. अंबाबाई औद्योगिक सहकारी संस्था ग्राहक क्र. २५०४८०९६९५२५ व में. भारत यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था ग्राहक क्र. २५०४८०९६९५३३ हयांनी आपले गा-हाणे एकत्रितपणे खालील प्रमाणे दाखल केलेले आहे.

मौजे तारदाळ ता. हातकणंगले जि. कोल्हापूर येथे गट क्र. ७५२ मध्ये मे. पांडूरंग यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था तसेच गट क्र. ७५२ मध्येच में. अंबाबाई यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था व गट क्र. ७५३ मध्ये मे. भारत यंत्रमाग औद्योगिक सहकारी संस्था, या पॉवरलूम कनेक्शनस् अनु.क्र. ६५ अश्वशक्ती ,५० अश्वशक्ती व ५० अश्वशक्ती, या विद्युत भारासाठी नवीन वीज जोडण्या मिळाव्यात म्हणून महावितरण कंपनीकडे अर्जदारानी वेगवेगळे अर्ज दिलेले होते. हे वेगवेगळे अर्ज हे वितरण कंपनीला दिनांक २० जानेवारी २००७ रोजी दिलेले आहेत. या अर्जाना मंजूरी देताना मे. पांडूरंग यंत्रमाग व मे. अंबाबाई यंत्रमाग या दोन ग्राहकासाठी १०० के.व्ही.ए. व में. भारत यंत्रमाग या एकाच ग्राहकासाठी १०० के.व्ही.ए., असे दोन रोहित्र (DTC No.४०२७५१५ पांडूरंग + DTC No.४०२७५१५ अंबाबाई व DTC No.४०२७५१४ भारत) अशी दोन रोहित्र व त्यासाठी लागणारे इन्क्रास्ट्रक्चर, असे एकत्रित अंदाजपत्रक तयार करून त्या प्रमाणे दिलेली चलने ही एकत्र भरावीत व त्यानुसार लागणारे इन्क्रास्ट्रक्चर, हे एकत्रित स्वखर्चाने तयार करावे अशा अटी घालून एकच अंदाजपत्रक मंजूर केलेले आहे. हे अंदाजपत्रक हे कार्यकारी अभियंता इचलकरंजी यांनी Divided Distribution Scheme (DDS) या योजनेतून मंजूर केलेली आहे. मात्र अशी कोणतीही योजना ही मा. राज्य वीज नियामक आयोग यानी मंजूरी दिलेली योजना नाही. अशी कोणतीही योजना ही विद्युत अधिनियम २००३ मध्ये नाही, मा. राज्य आयोगाने निश्चित केलेल्या विनिमयामध्ये नाही अथवा मा. राज्य आयोग यानी पारीत केलेल्या/ मंजूरी दिलेल्या आदेशातही नाही. एकूण रु. ८,९३,६००/- या रक्कमेसाठी EE/ich/DDS/६६/२००७-०८/या नुसार कार्यकारी अभियंता इचलकरंजी यांचे पत्र क्र. ०२१६५ दिनांक १० जुलै, २००७ नुसार ही मंजूरी दिलेली आहे. तक्रारदाराचे कथन असे आहे की, तक्रारदारानी सदरचे विज कनेक्शन घेण्याकरता केलेल्या संपूर्ण रक्कमेचा परतावा त्यास मिळण्याकरता ते पात्र आहेत. मा. सर्वोच्च न्यायालय व राज्य विद्युत आयोग यांनी पारित केलेल्या वेगवेगळ्या निर्णयात DDF योजनेतंगत दिलेल्या विज जोडणी सोडून इतर सर्व विज जोडणी मध्ये इन्क्रास्ट्रक्चर, उभारणीचा खर्च विज वितरण कंपनीने करावा व ती विज वितरण कंपनीची जबाबदारी असून ग्राहकांनी असा खर्च केला असल्यास त्याचा परतावा विज ग्राहकांना द्यावा असे निर्देश घालून दिलेले आहेत. सबब तक्रारदारानी विज जोडणी घेतेवेळी देण्यात आलेल्या अंदाजपत्रकातील रक्कम रु. ८,९३,६००/- व मिटरींगचे प्रत्येक १९,०००/- अशी एकूण रु. ९,३१,६००/- या रक्कमेचा विज पुरवठा दिल्या तारखेपासून प्रत्यक्ष रक्कम मिळेपर्यंत द.सा.द.शे. ७% दराने, व्याजासह, परतावा मिळण्यास तक्रारदार पात्र आहे. सबब तक्रारदारानी अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाकडे तक्रार दाखल केली असता तक्रार निवारण कक्षाने सदरची तक्रार मा.विद्युत नियामक आयोग (ग्राहक तक्रार निवारण समिती व विद्युत लोकपाल) विनियम २००६ कलम ६.६ नुसार सदरची मागणी २ वर्षांपूर्वीची असल्याने तक्रारदाराची तक्रार आपल्या दिनांक १६.०५.२०१८ च्या आदेशाने फेटाळून लावली. सबब तक्रारदारानी प्रस्तुत तक्रार या मंचापुढे दाखल केलेली आहे.

४/२८

..३..

प्रस्तुत प्रकरणाची नोटीस बजावल्यानंतर विज वितरण कंपनीने कार्यकारी अभियंता विभागीय कार्यालय इचलकरंजी यांचे मार्फत आपले म्हणणे पुढील प्रमाणे मांडलेले आहे. तक्रारदाराना दिनांक १९.१२.२००७ चे मंजूर पत्र क्र. EE/Ich/DDS/६६/०७-०८ प्रमाणे, औद्योगिक विज जोडणी, कार्यकारी अभियंता इचलकरंजी विभाग यांचे पत्र क्र. ०२१६५ दिनांक १०.०७.२००७ प्रमाणे मंजूर पत्रातील काम पूर्ण झालेवर देण्यात आली आहेत. सदर कामासाठी प्रशासकीय मंजूरी SE/KPC/T/VBG/EST/APPROVAL/०७-०८/१७०/Ich/१५ दिनांक २८.०६.२००७ प्रमाणे घेण्यात आलेली आहे. सदर मंजूरी पत्रातील अटी व शर्तीनुसार सदर ग्राहकांना कोणत्याही प्रकारचे देणेकरिता महावितरण कंपनी बाधील राहत नाही तसेच प्रस्तुतची तक्रार ही, सन-२००७-२००८ या काळांत गा-हाणे दाखल करण्याचे कारण निर्माण झाल्याने त्यापासून २ वर्षे चे आत विनियम ६.६ अनुसार दाखल करणे आवश्यक असताना सन-२०१८ मध्ये दाखल केले असल्यामुळे सदरचे गा-हाणे मुदतबाह्य झालेले असल्याने ते चालण्यास पात्र नाही. सबब तक्रार ना मंजूर करावी असे म्हणणे मांडलेले आहे.

तक्रारदारातर्फे त्यांचे प्रतिनिधी श्री हरिभाऊ खापरे यांनी दिनांक २३.०८.२०१८ व दिनांक ३०.०८.२०१८ रोजी अत्यंत सविस्तर लेखी युक्तिवाद या मंचापुढे मांडला त्याचा सारांश एवढेच की ज्या DDS योजने अंतर्गत तक्रारदाराना सदरचे औद्योगिक विज कनेक्शन मंजूर करण्यात आले अशी कोणतीही कथित DDS योजना विज वितरण कंपनीने सुरु केलेली नक्ती किंवा (म.वि.नि.आयोग(विद्युत पुरवठा संहिता आणि पुरवठयाच्या इतर अटी) विनियम २००५) मध्ये किंवा विज कायदा २००३ मध्ये नमूद नसून केवळ DDF योजना सोडून इतर सर्व योजने अंतर्गत विज पुरवठा करण्यात आला असेल तर विज जोडणी करण्याकरता ग्राहकाने केलेला खर्च त्यास विज वितरण कंपनीने परत करावा आणि विज जोडणी देण्यात येणारा संपूर्ण प्रणालीचा खर्च विज वितरण कंपनी करावा अशा स्वरूपांचे आदेश आणि कायदयाची परिस्थिती असताना तक्रारदाराने विज जोडणी घेण्याकरता जो खर्च केलेला आहे तो परत मिळण्याचा हक्क अबाधीत असून तो हक्क बजावण्याकरिता दाव्यास लागणारे कारण (cause of action) हे सतत निर्माण होणारे (continues cause of action) असते त्यामुळे प्रस्तुत प्रकरणात विनियम कलम ६.६चा बाध येत नाही. सबब तक्रारदाराची तक्रार मुदतीत असून ती खारीज करण्याचे कोणतेही कारण नक्ते व मुदतबाह्य म्हणून सदरची तक्रार नामंजूर करण्यास अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाने चूक केलेली आहे. सदरची तक्रार मंजूर करून, तक्रारदारानी एकत्रिपणे केलेला एकूण रु. ९,४३,०६७.०० पैसे तिन्ही ग्राहकांना समानरित्या विज पुरवठा दिल्या तारखेपासून दिनांक १९.१२.२००७ पासून प्रत्यक्ष बिलातून परतावा देय दिनांकापर्यंत द.सा.द.शे ७% दराने देण्याचा आदेश व्हावा.

वि.प. तर्फे उपकार्यकारी अभियंतास श्री सुनिल धो. अकिवाटे उपविभाग इचलकरंजी "ग्रामिण" हे उपस्थित होते. त्यानी आपले युक्तिवादात तक्रारदाराची मागणी मुदतबाह्य असल्याने ती नामंजूर करावी एवढेच प्रतिपादन केले. DDS योजना ही काय योजना आहे. त्याचे कोणतेही स्पष्टीकरण दिलेले नाही किंवा विज जोडणी मंजूरी पत्रकामध्ये कथिरित्या असलेल्या विज जोडणी खर्च लक्षादारांना परत मागता येणार नाही ही अट शाब्दीत करण्याकरिता कोणतेही कागदपत्रे या मंचापुढे आणलेले नाही. DDS आणि DDF ह्या योजना एकच आहे असे ही त्यांनी दाखवून दिलेले नाही. केवळ DDF योजने अंतर्गत विज जोडणी संयत्र उभारणी करिता ग्राहकांने केलेला खर्च त्यास परत मागण्याचा अधिकार आहे. ही कायदेशीर बाब अंतर्गत निवारण करावी आवश्यक आहे.

५८८

उभय पक्षकाराचा युक्तिवाद ऐकून घेतल्यानंतर व उपलब्ध कागदपत्रावरुन या मंचाच्या निष्कर्षाकरता खालील मुद्दे उपस्थित होतात.

मुद्दा	निष्कर्ष
तक्रारदाराची तक्रार मुदतीत आहे काय?	होय
तक्रारदाराची परताव्या मागणी योग्य आहे काय ?	होय
अंतिम आदेश	खालील प्रमाणे

आमच्या वरील निष्कर्षाची कारणे खालील प्रमाणे आहेत.

कारणे

मुद्दा क्रमांक १:- प्रस्तुत प्रकरणांत तक्रारदाराची तक्रार मुदतीत आहे किंवा नाही हा केवळ एकच मुदा हिरीरीने माडण्यात आला . तक्रारदारातर्फे विज जोडणी खर्चाच्या रक्कमेचा परतावा मिळण्याचा ग्राहकांचा हक्क/अधिकार हा अवाधित असून जो पर्यन्त सदरची मागणी मंजूर होत नाही तो पर्यन्त त्या रक्कमेचा परतावा मिळण्याकरिता दाखल कराव्या लागणा-या (cause of action) हे सतत चालणारे cause of action(continues cause of action) असते हे दाखविण्याकरता ब-याच वरीष्ठ न्यायालयाच्या ,विज नियमक आयोगाच्या , विद्युत लोकपालच्या आदेशांचा आधार घेण्यात आला. मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने मेंसर्स हिन्दूस्थान पेट्रालेलियम कॉर्पोरेशन लि. विरुद्ध म.रा.वि.वि.कं.मर्या., रिटपिटिशन क्र. ९४५५/२०११ मधील दिनांक १९.०१.२०१२ च्या निकाल पत्रात ग्राहक गा-हाणे निवारण मंच व विद्युत लोकपाल विनियम २००६ मधील विनियम क्र. २ (d)(e) व (f) तसेच विनियम क्र. ४ , ६.१ ६.२, ६.३, ६.४, ६.५, ६.६, ६.७ यांचा तौलानिक अभ्यास करून सदर विनियमास अभिप्रित असणारे "गा-हाणे" म्हणजे काय त्या गा-हाण्याच्या निवारणार्थ निर्माण करण्यात आलेली यंत्रणा, त्याच्या मर्यादा, कक्षा गा-हाणे दाखल करण्याकरता आवश्यक असलेला कालावधी ,ते ग्रा-हाणे दाखलकरण्या करता निर्माण होणारे cause of action कधी निर्माण होते , याबद्दलचा तौलानिक निष्कर्ष घालून दिलेला आहे. मा. उच्च न्यायालयाच्या सदर निकालाप्रमाणे एकदा ग्राहकास आपली तक्रार निवारण करण्याकरता उपलब्ध असणारे पहिले मंच, अंतर्गत तक्रार निवारण कक्ष असून ग्राहकांने प्रथम त्या मंचाकडे आपले गा-हाणे मांडणे आशयक असल्याचे नमूद केलेले आहे .तसेच अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाच्या आदेशा विरुद्ध जर ग्राहकाला काही आक्षेप असतील तर त्या आक्षेपाच्या निवारणा करता ग्राहक तक्रार निवारण मंचाची निर्मिती करण्यात आलेली असून या मंचाकडे तक्रार दाखल करण्यास दाव्याचे कारण हे अंतर्गत तक्रार निवारण कक्ष आदेश पारित झाल्यानंतर निर्माण होत असून ,कक्षाचा आदेश पारित झाल्यानंतर २ वर्षांचे कालावधीत अशी तक्रार दाखल करावयास पाहिजे. या निकालाचा आधार घेऊन तक्रारदाराचे प्रतिनिधी श्री हरिभाऊ खापरे यांनी अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाचे आदेश दि. १६.०५.२०१८ ला पारित झालेला असून प्रस्तुतीची तक्रार दि. ३०.६.२०१८ रोजी दाखल केली असल्याने असल्याने असल्याने प्रतिपादन केले.

मा.उच्च न्यायालयाच्या वर नमूद हिंदूस्थान पेट्रोलियम विरुद्ध म.रा.वि.वि.कं. वर नमूद केलेल्या निकालाचा सर्वकक्ष विचार करता असे आढळून येते की त्यात अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाकडे दाखल करण्यात येणा-या तक्रारीच्या मुदतीच्या कालावधीबद्दल फारसे विवेचन केलेले नाही. मुळात सदर विनिमयात कुठेही अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाकडे तक्रार दाखल करण्याकरता कोणतीही मुदत घालून दिलेली नाही. तथापि अशी तक्रार दाखल झाल्यानंतर २ महिन्याच्या आंत गा-हाण्याचे निरसन अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाने करावे असे बंधन खालून दिलेले आहे. मा.उच्च न्यायालयाच्या वर नमूद निकालानुसार कोणताही ग्राहक आपल्या गा-हाण्याच्या निरसनाकरिता या मंचाकडे, अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाला बाजूला सारून थेट येऊ शकत नाही. मग जर असे असेल तर कलम ६.६ चा अर्थ हया मंचापुढे तक्रार दाखल करण्याकरता आवश्यक असणारे cause of action हे केवळ अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाच्या आदेशामुळे निर्माण होते आणि त्यानंतर विनियम क्र.६.६ ला अभिप्रित असणारे २ वर्षांची मुदत त्या तारखेपासून सुरु होते.

आम्ही वर नमूद केलेलेच आहे की, केवळ DDF योजने अंतर्गत मंजूर केलेल्या विज जोडणी व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही योजनेत अंतर्गत मंजूर झालेल्या विज जोडणी करता जर ग्राहकाने कोणताही खर्च केला असेल तर तो खर्च परत मागण्याचा कायदेशीर अधिकार, वरीष्ठ न्यायालयाच्या विविध न्याय निवाडयानी मान्य केलेला आहे. न्यायप्रक्रिया राबवून सदरचा खर्चाचा परतावा मिळण्याकरिता ग्राहकाकडून अशा परताव्याची मागणी झाल्यानंतर त्या मागणीनुसार रक्कमेची वसूल करून मिळण्याचा अधिकार ग्राहकाला निर्माण होतो. त्या दृष्टीने विचार केल्यास प्रस्तुत प्रकरणातील विज जोडणी खर्च परत मागण्याकरिता तक्रारदारानी लिखित स्वरूपात केवळ मागणी केली ती तारीख हा कळीचा मुद्दा आहे. अशी लेखी मागणी ग्राहक जो पर्यन्त करत नाही तो पर्यन्त न्यायालयीन प्रक्रिया राबवून सदरची रक्कम वसूल करण्याकरिता आवश्यक असणारे cause of action निर्माण होत नाही. असे या मंचाचे मत आहे. अशी तारिख शाबीत न झाल्यामुळे तक्रारदाराच्या परताव्या मागण्याच्या अधिकाराला मुदतीचा बाध येत नाही. असा या मंचाचा निष्कर्ष आहे सबब मुद्दा क्रमांक १चे उत्तर होकारार्थी दिलेले आहे.

मुद्दा क्रमांक ३:- ही बाब उल्लेखनिय आहे की, वि.प.कंपनीने तक्रारदाराच्या विज जोडणी करण्याकरता आलेल्या खर्चाच्या परताव्याच्या मागणीच्या योग्यअयोग्यते बदल(legality or otherwise) काहीही मुद्दा या मंचासमोर उपस्थित केलेला नाही. त्याचे केवळ एवढेच कथन आहे की, विज जोडणी मंजूर पत्रामध्ये नमूद केलेल्या अटीनुसार अशा खर्चाचा परतावा मिळण्याकरता पात्र नाही. तक्रार अर्जात नमूद केलेले विज जोडणी पत्र उभय पक्षकाराने या मंचापुढे आणलेले नाही. त्यातील अटी या मंचापुढे आणलेल्या नाहीत. मुख्यतः ज्या योजनेतर्गत तक्रारदाराना विज पुरवठा करण्यात आला. (DDS) ही योजना काय होती, ती DDF योजनेचा भाग होती की कसे याबाबतीचा कोणताही पुरावा विज वितरण कंपनीने या मंचापुढे आणलेला नाही. DDS आणि DDF या योजना एकच आहेत ही बाब विज वितरण कंपनीला सहजपणे शाबीत करता आली असती कारण दोन्ही योजना त्यांच्याच आहेत आणि त्या संदर्भातील सर्व कागदंपत्रे विज वितरण कंपनीच्या ताब्यात असणे साहजिक आहे या उलट DDS ही योजना कुठल्याही कायदयानुसार किंवा कुठल्याही कलमानुसार लागु करण्यात आलेली नसून ती बेकायदेशीर आहे असे तक्रारदाराचे कथन आहे. DDF आणि DDS योजना एकच आहेत, हे शाबीत करण्याची जबाबदारी विज वितरण कंपनीवर होती व अपेक्षा असेही वितरण कंपनीने शाबीत केलेले नाही त्या अर्थी आणि विज जोडणी करता ग्राहकाने कलमानुसार योजना परतावा

३८

...
5...

संबंधित वरीष्ठ न्यायालयाच्या जे विविध निर्णय झालेले आहेत त्यांचा विचार करता ग्राहकांनी केलेला खर्च परत मागण्याचा अधिकार ग्राहकांना आहे असे या मंचाचे स्पष्ट मत आहे. तक्रार अर्जात नमूद केलेला खर्चाचा आकडा वि.वि.कंपनीने कुठेही अमान्य केलेला नाही. त्यामुळे तक्रारदाराना सदर रक्कमेचा परतावा मागण्याचा अधिकार आहे असे या मंचाचे स्पष्ट मत आहे. तसेच सदर रक्कमेवर तक्रारदाराने मागीतलेल्या दराने व्याज विज जोडणी तारखेपासून रक्कम प्रत्यक्ष परतावा करे पर्यंत व्याज मिळण्यास तक्रारदार पाव्र आहेत असा या मंचाचा स्पष्ट निष्कर्ष आहे.

सबब आम्ही खालील आदेश पारित करत आहोत.

आदेश

- १) प्रस्तुतची तक्रार मंजूर करण्यात येत आहे.
 - २) वि.प. विजवितरण कंपनीने या आदेशाच्या तारेखेपासून २ महिन्याच्या कालावधीत तिघा तक्रारदाराना विज जोडणीचा खर्च रु. ९,४३,०६५/- समान हिश्शात द्यावा.
 - ३) विज वितरण कंपनीने सदर रक्कम रु.९,४३,०६५/- वर विज जोडणी तारखेपासून परतावा प्रत्यक्ष देर्इपर्यंत द.सा.द.शे ६% दराने व्याज द्यावे.
 - ४) सदर आदेशाची अंमलबजावणी केल्याचे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (ग्राहक तक्रार निवारण मंच व विद्युत लोकपाल) विनियम २००६ ८.७ नुसार वि.प. यांनी मंचास कळवावे.
 - ५) या निर्णयाविरुद्ध तक्रारदार यांना अपील करावयाचे असलेस त्यांना आदेशाच्या तारखेपासून ६० दिवसांचे आंत मा. विद्युत लोकपाल, केशवा. बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, बांद्रा (पूर्व) मुंबई यांजकडे करता येईल

एकमताच्या / बहुमताच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

(पी.एस. पुजारी)
ग्राहक सदस्य

(पी. क्ली. खपली)
सदस्य सचिव

(ए.क्षी. देशपांडे)
अध्यक्ष

